

De Kennismakelaar Op Zee Show

Inaugurele rede uitgesproken door Martin Pastoors op 17 November 2009 ter gelegenheid van de benoeming tot Buitengewoon lector Marine Policy bij de opleiding Kust en Zee Management, Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden.

Samenvatting

De leeropdracht voor dit lectoraat gaat over het beleid op de zee. Omdat het een internationaal werkveld is – want de zee is immers internationaal – hebben we het lectoraat “Marine Policy” genoemd. Het is nauw gekoppeld aan het nieuwe Wageningen Centre for Marine Policy dat ook hier is gevestigd en waar verschillende onderzoeksgroepen van “Wageningen” samenwerken op Mariene vraagstukken.

De zee werd van oudsher al gezien als een vrije ruimte. In 1609 schreef Hugo de Groot over de vrij te bevaren zee in zijn beroemde boek *Mare Liberum*. Het beeld van een vrije zee heeft lang bestaan. Maar het wordt steeds drukker op de zee. Een aantal voorbeelden: De Noordzee is met ongeveer 260.000 scheepsbewegingen per jaar één van de drukst bevaren zeeën ter wereld. Windenergie op zee neemt toe. Olie en gaswinning hebben nu nog talrijke locaties op de Noordzee maar de verwachting is dat de meeste velden tussen 2020-2030 zullen worden gestopt. Zandwinning neemt toe. Beschermde natuurgebieden op zee worden ontwikkeld in het kader van de Europese Natura 2000 wetgeving. Dus de verwachting is dat de totale ruimteclaim in de komende tijd toeneemt.

De governance van de zee is complex en over verschillende schaalniveaus. De eenvoudigste definitie van Governance is wellicht: hoe en door wie wordt bepaald wat de spelregels zijn en wie er mee mag spelen. Aan de hand van een voorbeeld voor de Natura 2000 aanwijzing Noordzee Doggersbank laat ik zien dat er een gefragmenteerde aanpak is waarbij de verschillende landen hun eigen fasering aanhouden en dat de rol van maatschappelijke organisaties in die processen sterk verschilt tussen de landen.

Kennis speelt een grote rol in het maatschappelijke debat over marien beleid. Niet langer het klassieke beeld van onafhankelijk onderzoek is van toepassing in dit domein. Funtowicz en Ravetz spreken over “post-normal science” waarin de feiten onzeker, de belangen groot en de beslissingen urgent zijn. Onzekerheid gaat niet weg door meer onderzoek. We moeten harde beleidsbeslissingen nemen terwijl onze wetenschappelijke kennis zacht zal blijven. Kwaliteitsborging en transparantie worden dan de kernbegrippen, zodat een toetsing van de resultaten kan plaatsvinden door een veel bredere groep van “reviewers” die niet alleen bestaat uit wetenschappelijke collega’s maar ook uit de betrokken stakeholders in het proces. Co-creatie van kennis met onderzoekers en maatschappelijke actoren wordt de nieuwe vorm van kennisverwerving.

Drie belangrijke thema’s voor het Lectoraat Marine Policy:

- 1) Interactieve kennisontwikkeling: Onderzoek en praktijk over verschillende vormen van co-creatie en kenniskringen.
- 2) Transdisciplinaire samenwerking: effectieve communicatie en integratie van de verschillende onderzoeksdisciplines en domeinen.
- 3) Governance in de praktijk: procesmanagement en stakeholders participatie.

Mijn stelling is dat beleidsrelevante kennis in samenspraak met actoren en praktijk ontwikkeld moet worden. Want de nadruk in de toekomst ligt niet op een vorm van kennis die steeds meer los komt te staan van de maatschappij. De nadruk in de toekomst ligt op samenwerking, vaardigheden, communicatie en transparantie.